

МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ

ДЕРЖАВНИЙ ЗАКЛАД

**“Південноукраїнський національний
педагогічний університет імені К. Д. Ушинського”**

кафедра філософії, соціології та менеджменту соціокультурної діяльності

МАТЕРІАЛИ

**VII Міжнародної наукової конференції студентів, молодих вчених та
науковців
«МЕТОДОЛОГІЯ ТА ТЕХНОЛОГІЯ СУЧАСНОГО ФІЛОСОФСЬКОГО
ПІЗНАННЯ»**

(Одеса, 23-24 травня 2024 року)

Одеса -2024

УДК: 1:403:316.6 (08)

Методологія та технологія сучасного філософського пізнання. Матеріали VII Міжнародної конференції студентів, молодих вчених та науковців (Одеса, 23-24 травня 2024 р.) 181 с.

Рецензенти:

Голубович Інна Володимирівна – доктор філософських наук, професор, завідувач кафедри філософії Одеського національного університету імені І. І. Мечнікова

Орленко Ірина Миколаївна - доктор філософії, завідувачка Одеського обласного ресурсного центру підтримки інклюзивної освіти КЗВО «Одеська академія безперервної освіти» Одеської обласної ради.

Збірник матеріалів VII Міжнародної конференції здобувачів вищої освіти і молодих учених «Методологія та технологія сучасного філософського пізнання» вміщує матеріали, які досліджують методологію сучасного пізнання; аналізують Голодомор-Геноцид-Холокост: проблема пізнання моральних складових розвитку XXI століття; показують трансформаційні процеси в сучасному суспільстві; розкривають сучасні підходи до вивчення цінностей та ціннісних орієнтацій; розглядають філософсько-освітні парадигми сучасного суспільства та філософію синергетики. Рекомендовано для науковців, педагогів, докторантів, аспірантів, студентів.

Ухвалено до друку та розповсюдження мережею інтернет вченою радою Державного закладу «Південноукраїнський державний педагогічний університет імені К. Д. Ушинського» (протокол № 17 від 27 червня 2024 р.)

парадокс є невід’ємною складовою наукового пізнання, його наявність є сигналом про необхідність пошуку нових шляхів розв’язання проблеми, нових підходів та методів або більш детального з’ясування передумов та аспектів досліджуваного явища.

Список використаної літератури:

1. Бабак О. М. Історія парадоксів. *Наумовські читання*: 2019 рік: матер. XVI студентської наук. конф. 22-23 листоп. 2018 р. Харків: ХНПУ, 2019. с. 42-45.
2. Більчук О. С. Логічні парадокси та їх роль у пізнанні. *Радіоелектроніка та молодь у XXI столітті*: 2022 рік: матер. XXVI Міжнар. молод. форуму. 19–21 квіт 2022 р. Харків : ХНУРЕ, 2022. С. 32–33.
3. Зленко Н.М., Тимошенко О. В. Роль парадоксів в розвитку науки. *Наукові підсумки 2018 року*: 2018 рік: матер. XXV Міжнар. наук.-практ. інтернет-конф. 17 груд. 2018 р. Вінниця, 2018. С. 78-83.
4. Марцін І., Бабій В. Парадокси в математиці. *Наука. Освіта. Молодь*. 2017. Частина 2. С. 103-105.

Пустовойт Дар’я, здобувачка першого (бакалаврського) рівня вищої освіти, 1-го року навчання, спеціальність 013 «Початкова освіта. Логопедія»

Науковий керівник: **Петінова Оксана Борисівна**, доктор філософських наук, професор кафедри філософії, соціології та менеджменту соціокультурної діяльності ДЗ «Південноукраїнський національний педагогічний університет імені К.Д.Ушинського», м. Одеса, Україна.

«ГРАД БОЖИЙ» - ЯК МОДЕЛЬ ІДЕАЛЬНОГО СУСПІЛЬСТВА В ТВОРЧОСТІ АВГУСТИНА

Августин Блаженний – одна з найяскравіших філософських постатей, що залишила помітний слід у культурному та духовному житті людства. Його філософсько-релігійна творчість становить відчутний вплив на сучасність, зокрема, на розвиток філософії, теології, історії, моралі тощо. Августину присвячена чимала кількість науково-дослідницької літератури.

Аврелій Августин (354–430 рр.) – один з видатних ідеологів християнської церкви та західної патристики. До прийняття християнства (в 387 р.) він був спочатку близький до руху маніхеїв, потім захоплювався скептицизмом, філософією Платона і неоплатоніків, творами Цицерона. Ставши християнином, він взяв участь у цькуванні “єретиків” [4, с. 55]. З 395 р. і до кінця життя він був – єпископ Гіппону (Північна Африка). Розробив основні положення християнської філософії. Його політичні та правові погляди викладені у працях “Про град Божий”, “Про вільну волю” та інших творів.

Для Середньовіччя Августин був незаперечним авторитетом у питаннях релігії і філософії, аж до Томи Аквінського не маючи собі рівного. Його вплив на розвиток християнства і на розвиток політичної та правової думки проявлявся не тільки в епоху середньовіччя, але й пізніше, аж до наших часів. Так, представники екзистенціалізму вважають Августина своїм попередником, а ряд положень Августина використовується при трактуванні проблем сучасного світового співтовариства і міжнародних відносин. В цілому і сьогодні Августин продовжує залишатися одним зі стовпів християнського віровчення. Цим визначається і сучасне значення його політико-правових поглядів [2, с. 67].

У роботі “Про град Божий” він зазначає, що “великий злочин” Адама і Єви, від яких відбувається весь людський рід, призвів до того, що “змінилася в гіршу сама природа людська і переданий нащадкам гріх і неминуча смерть”. Ця сама гріховність визначена задумом бога-творця, який наділив людину вільною волею, тобто здатністю жити по-своєму, по-людськи, а не по-божому. Філософія Августина виникла як симбіоз християнських і древніх доктрин. З древніх античних філософських доктрин головним джерелом для нього був платонізм.

Розглядаючи державу, Августин виділяє ряд форм правління, залежно від тих обов'язків, які покладаються на верховну владу. Головними серед них він вважає моральні і релігійні обов'язки, зокрема повагу до Бога і повагу до людини. Власне, на думку Августина, все людство у всі часи поділялося на два розряди: тих, хто живе по-людськи, і тих, хто живе по-божому: “Ці два розряди ми символічно назвали двома градами, тобто двома суспільствами людей, з яких одному призначено вічно царювати з Богом, а другому – підлягати вічному покаранню з дияволом”.

Перший – це “град божий” – духовна спільність, другий – це “град земний” – тобто держава, яка базується “на любові до себе, доведеній до презирства до бога”. Громадян земного граду – породжує зіпсута гріхом природа, а громадян граду небесного породжує благодать, яка звільняє природу від гріх «Поділяючи людський рід у всі часи його існування на два розряди “живуть за людиною і живуть за богом”, Августин зауважує: “Ці розряди ми символічно назвали двома градами, тобто двома суспільствами людей, з яких одному призначено вічно царювати з Богом, а іншому підлягати вічному покаранню з дияволом...”

Громадян земного граду породжує зіпсована гріхом природа, а громадян граду небесного породжує благодать, яка звільняє природу від гріха; тому ті називаються наслідками гніву Божого, а ці – милосердя”. Отже, Августин Аврелій розглядав два різновиди держави – “град Божий” та “град земний” (церква і держава). Тобто одні люди живуть за земними стандартами, інші – за божественними. У 22 книгах своєї головної праці “Про град Божий” Августин робить спробу охопити всесвітньо-історичний процес, зв'язати історію людства з планами і намірами Бога. Їм розвиваються ідеї лінійного історичного часу і морального прогресу. Моральна історія починається з гріхопадіння Адама і розглядається як поступальний рух де знаходить в благодаті моральну

досконалість. В історичному процесі Августин виділяв сім головних епох (в основі цієї періодизації було покладено факти з біблійної історії єврейського народу): перший епоха – від Адама до Великого потопу; друга – від Ноя до Авраама; третя – від Авраама до Давида; четверта – від Давида до вавилонського полону; п'ята – від вавилонського полону до народження Христа; шоста – почалася з Христа і завершиться разом з кінцем історії взагалі і з Страшним Судом; сьома – вічність [3, с. 17].

У праці “Про Град Божий до Марцеліна” Аврелій Августин наголошує, що християнський Бог створив світ і людину. Він всемогутній і безкінечний, пізнати Його – означає стати щасливим.

Однією з центральних у вченні Аврелія Августина є проблема свободи волі як основи людської особистості. Осягнути розумом людина може лише те, у що вірить, до чого прагне. Єднання з Богом відбувається не при допомозі розуму, а завдяки волі. Воля, об'єктом якої є Бог – це віра. Аврелій Августин стверджував: “Бог – найвище буття, нематеріальна форма найвищого блага. На відміну від Бога, світ не має постійності і самостійності, оскільки є похідним від Творця. Все, що ми зустрічаємо у цьому світі, має перехідний характер, змінюється, минає”.

В книгах “Про град Божий” – апологія Августина перетворилась на широкомасштабне тлумачення історії. Історія постає як боротьба між, градом земним, державою цього світу, мирським співтовариством, з одного боку, і, градом Божим, державою Бога, божественним спільнотою, – з іншого. У цьому великому протистоянні держави мирського і держави божественного і полягає таємнича основа і сенс історії, яка одночасно є історією боротьби святого і не святого [1, с. 87].

Августин наполягає в кінці “Граду Божого” на догмі воскресіння. Плоть відродиться знову. Хоча і перетворена, інтегрована, але плоттю вона все ж залишиться: “Плоть стане духовною, підкориться духу, але буде плоттю, не духом; подібно до того як дух був підпорядкований плоті, але все ж залишився духом, а не плоттю”. Історія завершиться в день Господа, який стане восьмим днем, освяченим приходом Христа, буде вічним отдохновеніє не лише духу, а й тіла. Для Аврелія Августина Бог – джерело і критерій моральності, вища сутність, протилежна земній чуттєвості. У постаті Бога втілена вся повнота добра (все існує завдяки Богу, тому й будь-яке благо йде від нього), а зло (до нього має відношення людина, яка за це відповідає перед Богом) вміщено у волі, яка відвертається від вищого (космічних добродійностей) заради нижчого (тілесні втіхи). Але метою і сенсом людського життя є щастя, якого можна досягти тільки через пізнання Бога й випробування душі. Інструментами для цього є християнська віра і розум [3, с. 54].

Августин Блаженний – яскравий представник релігійного погляду на суспільство. Він систематизував християнський світогляд, намагаючись представити його як цілісне вчення. Головна засада філософії Августина –

твердження про те, що прагнення до щастя є основною засадою людського життя. Це прагнення, підкреслював філософ, реалізується в пізнанні Бога, у розумінні людиною повної залежності від нього. В Августина вперше виникло розуміння історії як поступу. Мислитель поділив історію на сім віків (число сім – символічне, адже Бог створив світ за шість днів), кожен з яких тривав тисячу років: 1. від Адама до Ноя, 2. від Ноя до Авраама, 3. від Авраама до Мойсея, 4. від Мойсея до Давида, 5. від Давида до Ісуса, 6. між першим та другим пришествям Христа. Шостий вік – це сучасна історія, і ми всі живемо в очікуванні другого пришествия Спасителя.

Блаженний Августин є одним з тих Отців і Вчителів Церкви, чиє значення і чий внесок в історію світової культури і цивілізації є визначальним, саме з причини своєї виняткової універсальності. Він не був лише богословом або філософом, він був батьком нової цивілізації і культури. Незважаючи на блискучу у той час освіту ритора, він не створив власної філософської школи, проте став родоначальником цілого напрямку в європейській думці і культурі званого августинізмом. Не будучи тонким богословом і навіть знавцем найбільш розвиненого на ті часи грецького християнського богослов'я. Він створив вчення, яке на багато століть стало зразком для мислителів Заходу, знаходячи прихильників серед католицьких богословів.

Автор полемізує з язичниками, котрі звинувачували християнство у зруйнуванні античного світу, розглянув два протилежні види людської спільноти: "град земний", тобто державність, в основі якої міститься "любов до себе", і "град Божий" - духовну спільність, основу якої становить "любов до Бога". "Град Божий" не тотожний ідеалу теократії, в дусі котрого інтерпретували вчення Августина середньовічні схоласти. Отже, "Град Божий" - це велика праця Святого Августина, у якій він розглядає історію людства, віру та Божий план для світу. У цьому творі він представляє два різних типи спільнот: "град Божий" та "град земний".

Град Божий - це образ Церкви або спільноти вірних, яка шукає вічного життя та спасіння, тоді як град земний - це світ, де панує гріх та моральне занепадання. Августин розглядає взаємодію цих двох градусів протягом історії та їхній вплив на людське життя.

Список використаної літератури

1. Аврелій. Сповідь / Августин Аврелій. – М.: Ренесанс, 1991.
2. Августин Аврелій. Про християнське вчення. Кн. II. / Августин Аврелій – Антологія середньовічної думки. В 2 т. Т.1. СПб.: РХГІ, 2001., С. 19- 112.
3. Аксьонов Г. П. Аврелій Августин Блаженний / Августин Аврелій Сповідь. – М. Гендальф, 1992. – С. 539-541.
4. Бичко І. Філософія середньовічного західноєвропейського суспільства // І. Бичко. Історія філософії. – К., 2001. – С. 50-74.

TRANSFORMATION OF THE VALUE SYSTEM IN THE CONDITIONS OF VIRTUALIZATION OF SOCIETY	
Семенов Ігор Сергійович	121
ФОРМУВАННЯ ДУХОВНО-ЦІННІСНОЇ СФЕРИ СУЧАСНОЇ МОЛОДІ	
Стовпець Олександр Васильович, Додусенко Андрій Вікторович	123
ФІЛОСОФСЬКО-ПОЛІТИЧНЕ ПІДҐРУНТЯ ДОСЛІДЖЕННЯ ФЕНОМЕНУ ПОПУЛІЗМУ	
СЕКЦІЯ 5. ФІЛОСОФСЬКО-ОСВІТНІ ПАРАДИГМИ СУЧАСНОГО СУСПІЛЬСТВА	
Аксьонова Віра Ігорівна	127
ГНОСЕОЛОГІЯ ЯК ЧИННИК СТАНОВЛЕННЯ КУЛЬТУРИ ОСОБИСТОСТІ МАЙБУТНЬОГО ПРАЦІВНИКА НАЦІОНАЛЬНОЇ ПОЛІЦІЇ УКРАЇНИ	
Бушулян І. О., Петінова Оксана Борисівна	130
СУТЬ ТА ЗНАЧЕННЯ АБСУРДУ (НА ПРИКЛАДІ ТВОРІВ А.КАМЮ: «ЧУМА» ТА «МІФ ПРО СІЗІФА»)	
Дилян Анна Віталіївна, Врайт Галина Яківна	137
ПОЛКУЛЬТУРНА ОСВІТА ЯК ІНСТРУМЕНТ ГЛОБАЛЬНОГО РОЗВИТКУ	
Кадієвська Ірина Аркадіївна	140
ЗНАЧЕННЯ ТА РОЛЬ ГУМАНІТАРНИХ ДИСЦИПЛІН У РОЗВИТКУ ВІТЧИЗНЯНОЇ ОСВІТИ	
Консицька Анастасія, Нівня Ганна Олександрівна	142
ПАРАДОКС В ЛОГІЦІ ТА МАТЕМАТИЦІ	
Пустовойт Дар'я, Петінова Оксана Борисівна	144
«ГРАД БОЖИЙ» - ЯК МОДЕЛЬ ІДЕАЛЬНОГО СУСПІЛЬСТВА В ТВОРЧОСТІ АВГУСТИНА	
Русалова Олександра, Петінова Оксана Борисівна	148
РОЗДУМИ Р.ДЕКАРТА ПРО СПЕЦИФІКУ ПІЗНАННЯ (НА ПРИКЛАДІ ФРАГМЕНТІВ З «РОЗДУМИ ПРО МЕТОД»)	
Топор Надія, Петінова Оксана Борисівна	152
ЗЛО ЯК БРАК ДОБРА (НА ПРИКЛАДІ ФРАГМЕНТІВ З ТВОРУ “СПОВІДЬ” АВРЕЛІЯ АВГУСТИНА)	
Чумак Єгор Олександрович, Поплавська Тетяна Миколаївна	159
ЕКЗИСТЕНЦІАЛЬНА АСКЕЗА І ДОВІЛЬНА ДІЯ (САМОТВОРІННЯ)	
Шабатура Євгенія Андріївна, Врайт Галина Яківна	161
ВЗАЄМОЗВ'ЯЗОК ОСВІТИ ТА КУЛЬТУРИ В УМОВАХ СЬОГОДЕННЯ	

СЕКЦІЯ 6. ФІЛОСОФІЯ СИНЕРГЕТИКИ